

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor pošta iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

„Green Erin“.

V.

Dr. V. Z. Irska je imela dve rani, iz katerih je še o začetku tega stoletja krvavela. Prva je bila ta, da so bili njeni otroci zavoljo katoliške vere proganjani, druga pa, da so bili na svoji zemlji le hlapci in najemniki angleških lordov.

V kranjske deželi, ki je osemkrat manjša od Irske, je brez sedemdeset tisoč kmetskih posestnikov, med tem, ko jih je v osemkrat večji Irski samo dva tisoč!

Iz teh števk se lahko razvidi, kako ogromno velikanska so ta zemljišča, ki so skoro vsa lastnina angleških aristokratov. Večina teh lastnikov ne živi na Irskem (vsaj 70 % ne), ampak zapravlja velikanske dohodke, ki so sad zbiranja irskega najemnika, na Angleškem ali pa drugod po svetu po prislovi: „fruges consumere nati.“ Veliko tistih posestnikov se ni nikdar svojega posestva na lastne oči videlo, ker se še ni njihova noga Irskega nikdar dotaknila. Taki veliki posestniki dajo skoraj brez izjeme jednemu glavnemu najemniku svoja zemljišča v štant, ki se imenuje „tenant“. Ti glavni najemniki so večidel tudi Angleži, ki zaradi tega take graščine v najem jemljejo, da bi pri tem obogateli. „Tenant“ spet celo zemljišče na drobno irskim najemnikom (farmarjem) v najem razkosa, da jih potem žuli in dere. Iz te zemljiščne sisteme vnajemdanja in vnajemljanja izvira vsa nepopisna siromaščina irskega ljudstva. Ko ne more irski najemnik iz katerega koli vzroka najemnine plačati, zapodi ga landlord ali pa njegov tenant brez vsega usmiljenja s svojega

posestva, kjer je kakor najemnik v koči, večinoma iz blata narejenej, bival, rekoč mu: Poberi se kamor koli hočeš z ženo in z razcapanimi osmerimi ali deseterimi otroci! (Irci so čudovito rodovitna pasmina).

Ker so bile vse angleške postave na to namerjene, da nij Irec pred sodnijo zoper Angleža nobene pravice našel, začeli so si Irci že zgodaj s tem pomagati, da so tajna društva snovali, ki so zastopala siromaško ljudstvo proti trdosrčnim angleškim landlordom, protestantskim duhovnikom, agentom in uradnikom, kakor maščevalna „božja“ roka.

Okolo 1760. leta se je napravilo tajno društvo iz dmnarjev, spodnih najemnikov in brezposelnih delavcev. Imenovali so se Whiteboys, to se pravi „beli fantje“, ker so po hrvatskejši šegi nosili srajco čez drugo obleko. Ti „beli fantje“ so se prikazali le po noči in so irske tlačitelje morili, jim poslopja požigali in jim na vsak mogoč način škodo delali. Kakor so hitro prišli, ravno tako hitro so spet po dovršenem činu izginili. Noben Irec ni smel in tudi nij hotel zoper nje pred sodnijo pričati. Zaradi tega jim nij bilo mogoče po sodnem potu do živega priti. Kaj jednacega se je pred nekoliko leti nahajalo in še danes nij popolnem iztrebljeno v Siciliji, kjer je tako tajno društvo pod imenom „Maffia“ po celem otoku razširjeno, s to razliko, da je svrha „Maffie“ le: ropanje in tatvina.

Poleg „belih fantov“ se je napravilo 1763. leta tajno društvo pod imenom „Hearts of oak“, to se pravi: možje s hrastovim srcem, kar hoče reči, da bode njihovo srce tako trdo, kakor hrastov les, da bodo neusmiljeno postopali zoper angleške tlačitelje. Tudi ti zarot-

niki so mnogo angleških landlordov pomorili in veliko poslopij požgali. Ali vse to nij na zadnje irskemu narodu nič pomagalo in njegovo materialno stanje se nij vsled tega nič izboljšalo. Prvič zaradi tega ne, ker nij bilo v celem narodu nobene organizacije, drugič, ker je bilo javno angleško mnenje še skoz in skoz sovražno Ircem, in tretjič, ker je bilo irsko stanje in irsko gibanje takrat drugemu svetu še premalo znano. V vseh teh treh zadevah se je irska stvar dan danes pod Parnellovim vodstvom izdatno izboljšala, o čemer bomo kasneje govorili.

Prvi, kateri je spravil irsko gibanje v organizacijo in mu naznačil poleg cilja in konca tudi sredstva, da se namen doseže, je bil slavni Daniel O'Connell. On je res zrno vsejal, iz katerega je potem velikansko drevo izraslo.

Katoliško društvo (Catholic Association), ki se je bilo leta 1802 osnovalo z malimi začetki in malimi sredstvi — bilo je samo osem udov utemeljiteljev — se je počasi po celem deželi tako razširilo, da je šlo do milijona družtenikov. 1809. leta je O'Connell prvič velikanjski tabor sklical in pod milim nebom svojim rojakom na srca govoril. Njegove besede so takrat na prosto ljudstvo tak velikanski vtis napravile, da je od takrat bil pripoznan vodja in ljubljenec svojega naroda. Veliko let je upotrebljavil svoj vpliv na to, da je Irci spodbujeval k potrpežljivosti in jih svaril pred vsakim nepostavnim dejanjem. Skliceval je po vsem Irskem tabor za taborom, podučeval in navduševal narod za ta pot, ki se je njemu jedino shoden zdel, v dosego glavnega namena, to je, ravnopravnosti katoličanov z drugimi veroizpovedanji.

Listek.

Zverinjak v americkanskem gozdu.

(Po Fr. Gerstäckerju.)

(Konec.)

Steward je uže iz početka vzel v svoje varstvo Francoza, ter je vse, akopram brezuspešno, poskusil, da bi blazni pijanci odnehali od svojega početja. Isto tako naposled Francozu nij pustil, ki je hotel mej druhal z nožem in vsacega umoriti, kdor bi se mu protivil. Sè silo se nij dalo tu nič doseči, ker onih je bilo preveč in naposled bi mu dali vrhu vsega še svinca pokusiti iz pušk.

Se ve da je mnogo stalo, predno se je umiril ujezeni in obdelani Francoz; in še le, ko se je popolnem preveril, da ne more proti celemu druhalu ničesa opraviti, šel je zoper svojo voljo še pozno v noči k sodniku, katerega je našel še le ob najdaljši uri zdaj. Temu je potožil svojo nezgodo.

Sodnik, miren, razumen mož, poslušal je Francoza pazno, ki mu je s pomočjo stewarda ves dogodjak do podrobnosti opisal. Potem pa Francoza samega zasliši; reče mu, da sodnija bi vsekako njemu na dobro razsodila (ker cela stvar je preblazna, da bi se moglo o njej dvoliti), — ali odškodnine ne bode od ljudi dosti dobil. Kajti imajo oni le svoje konje in puške, ali toliko imetja ipak nimajo, da bi se jih smelo po zakonih zapadnih držav rubiti. Vsekako mu je obljubil pomagati in mu svetoval, naj bode družega dne popolnem miren, mrtvo opico naj položi na volneno pregrinjalo, kakor mrtvega človeka, potem pa naj čaka, kako se bodo stvari razvile.

Družega jutra, ko je solnce ravno prikazalo se in mežikalo tiho šumljajočim vrhovom dreves, spal je Ned še trdno, zavrt v volneno odejo, ko stopi k njemu mlad mož, odvetnik iz Little Rocka; potrese ga in mirno sede poleg njega, čakajoč njegovega zdravljenja.

Ned se skloni in upre na komolec, začu-

deno okolo sebe gledaje; — spomin na prejšnji večer mu kot svinec teško leži na njegovih očeh, in s početka se ne more hitro zdražiti.

„Well, Ned“, pravi naposled tujec, misleč, da je pustil zbujenemu uže dovolj časa, da se domisli; „denes ste uže trezni, — kaj?“

„Trezen?“ čudi se Ned in si mane oči. „Kaj za vruga pa ste vi in kaj delate tu?“

„Dober prijatelj sem, Ned“, odgovori tujec neskočno hladnokrvno, „in rad bi vam pomagal.“

„Pomagaj?“ — mrmra mladi naseljenec, „pasja noga, kdo vas je pa uže prosil — je-li da ste odvetnik?“

„Da, Ned!“ odgovori tujec, popolnem mirno odreže od stola, na kojem je sedel, veliko trsko ter jo prične na drobno rezljati.

„Dobro. Povejte mi, kaj pa imam jaz z odvetnikom opraviti, ako ta nij Willmers, k zastopa mojo stvar proti Osthorneju?“ kriči Ned.

„Včeraj ste ga imeli pod kapo, Ned — kaj?“

„Včeraj? — kdo? — jaz? Da — zlodej,

To katoliško društvo z O' Connellovim uplivom je tako velikansko na javno mnenje e/ovalo, da je angleško ministerstvo pod Wellingtonom iz lastnega nagiba parlamentu predložilo postavo o ravnopravnosti katoličanov, katera postava je bila tudi sprejeta in je meseca aprila 1829 leta v moč stopila. Februarja 1830 je potem O' Connell kakor prvi katoličan poslanec stopil v angleški parlament.

Vse njegovo delovanje se je odslej na to obrnilo, da bi se preklicalo nepostavno sklenjeno združenje Irske z veliko Britanijo. V dveh letih se mu je posrečilo, da je uže dobil 40 irskih poslancev angleškega parlamenta na svojo stran, ki so energično zahtevali preklic unije. Zaradi tega so bili imenovani „preklicovalci“ repealer — dandenes se imenujejo avtonomisti „homerulers“.

Leta 1835 je imel O' Connell uže 60 irskih poslancev na svoji strani in je bil uže tako mogočen, da je s svojimi pristaši vrgel tedanje Torry-ministerstvo. Vsled tega je njegov upliv tako rasel, da je bil 1842 leta za Lord-Mayor-a, to je za župana v glavnem irskem mestu Dublinu voljen, kar je bilo nekaj do sedaj nečudenega.

O' Connell je v svojem življenju čez 90 taborov po vsem Irskem sklical, na katerih je svoj narod budil, mu pogum dajal, ga ob enem tolažil in mu kazal obljubljeno deželo, katerej se pravi: preklic unije z veliko Britanijo, ker jedino le irski parlament, na katerem bi bili Irci zastopani po Ircih, bo imel voljo in srce, irskemu ljudstvu izdatno in temeljito pomagati. Ta po O' Connellu izdani program je še dandenes parola irskih poslancev v angleškem parlamentu, — to je alfa in omega vseh njihovih predlogov in zahtevanj.

Odgovor ministerskega predsednika grofa Taaffeja na Hohenwartovo interpelacijo.

Vlada Nj. veličanstva je obrnila vso svojo pozornost na razmere kmetskega prebivalstva, posebno pa na one kmetskega stanu. Videla je pri tem vlada, da je razmere kmetstva popolnem predrugačil prehod od naturalnega gospodarstva do denarnega na kmetijskih posestvih, odpravljen je postavnega dednega nasledništva leta 1868 z ozirom na kmetska posestva, z deželnimi zakoni leta 1868 in 1869 skleneno odpravljen je postav, ki je mejila svobodni promet zemljišča ter nij pripuščala, da bi se gospodarstva razkosavala. Posledica

tega, da se je smel posebno manjši posestnik svobodneje gibati, ali da je gospodar moral naenkrat več delov dedščine izplačati in je moral večkrat posestvo z nova urediti, bila je ta, da je imel gospodar več bremen. To breme je sicer nekoliko zravnilo to, ker je cena posestvom poskočila, ali v poslednjem času se je tako zveksalo, da je prouzročila skrbij.

Kriza leta 1873, ki je nastala vsled različnih, splošno uplivajočih gospodarstvenih prikaznij in katero je poostriilo jednostransko gojenje premakljivega kapitala, nij mogla ostati brez slabega upliva na pomnoženje hipoteknega zadolženja gospodarstev zavoljo tega, ker se je vsled one krize zgubilo mnogo premoženja ter sta se zmanjšala povžitek in promet. Ravno tako je gospodarstva oškodilo odpravljenje zakonov zoper oderuhe. Slabo stanje gospodarjev so pa zveksale še razne narurne nezgode, ki so zadevale v zadnjih letih skoraj vse dežele cele države ter rastoča vnanja konkurenca.

Vlada je tedaj uže v zadnji sesiji državnega zbora predložila več načrtov postav, ki bodo dobro uplivala na kmetijske razmere posestev. Ti načrti so: načrt zakona o temeljnih določbah glede zlaganja zemljišč, potlej o razdeljevanji skupnih zemljišč in uravnanje dotičnih razmer glede rabe in oskrbovanja. Dalje zdaj uže potrjeni zakon postavbe glede premembe pridobitnega in prihodninskega davka, potlej štampeljski in pristojbinski zakoni v oziru na posojilnice in kreditne družbe, zakon za zatrene in obrambo goveje kuge ter zakon glede odpravljenja nepoštenega postopanja pri kreditnih poslih. Kar se pa tiče daljnega delovanja vlade, to vidijo gospodje interpelantje sami one teškoče, ki so ravno ono vprašanje, ki sega povsod v zakonodajstvo. Tembolj si je vlada svesta svoje dolžnosti ter se bode trudila, da stori vse, kar bi vzdignilo in utrdilo gospodarstvene razmere v obče, a posebe še razmere kmetskega stanu.

Visokej zbornici predloži se v kratkem načrt zakona o nekaterih premembah pristojbinskega zakona, in sicer se bode pristojbina zmanjšala, kadar kako posestvo po dedščini preide iz jedne roke v drugo (Dobro, dobro!), ter se bode, kolikor je administrativno mogoče, delalo na to, da obravnave o manjših dedščinah ne bodo tako dolgo trajale in da ne bodo prouzročevale nepotrebnih stroškov.

Dalje namerava vlada še v zdanjem zasedanji predložiti načrt zakona, ki bode določeval, v katerem slučaju in v koliko naj se

državna uprava udeležuje zboljševanja posestev in zemljišč, ter hoče vlada gledati na to, da bodo jednake določbe sklenili deželni zbori, ki imajo v prvi vrsti skrbeti za zboljšanje kmetijstva.

Vlada bode po tem, kolikor bode državni zbor odločil, podpirala in množila kmetske strokovnjaške šole, katere imajo osnavljati dežele.

Vlada obrača svojo pozornost tudi na tarifstvo. (Dobro.) Če se to dobro uredi, prevažali se bodo ceneje tudi vsi deželni pridelki.

Slabih kmetijskih razmer je krivo tudi to, ker so posestva preobložena z dolgovi, od katerih se imajo visoke obresti plačevati. Vlada premišljuje, kako bi storila, da bi posestnik premenil svoje dolgove v druge, od katerih bi mu ne trebalo plačevati tolikih obrestij, posebno misli na to, naj bi država ne izterjavala pristojbin in tako omogočila, da se ona operacija izvede. (Odobrenje.) Sicer pa mora vlada naglasiti, da se narodno gospodarske bolezni ne daé ozdraviti samo po zakonodajstvu in upravi. Nego prebivalstvo samo mora pomagati pri tem delu. Zato se pa mora zoper razdirajoče tendence posamičnih utrditi individualno delovanje s tem, da se združijo posamični v jedno organizacijo. Tudi o tem premišljuje vlada. Za zdaj pa ima vlada pomagati nainujnejšim potrebam. Drugo delo pa je odvisno od tega, kaj da bodo rekli gospodarji in kmetovalci, katere se namerava izpraševati. Kmetovalcev sodelavanje potrebno je tembolj, ker se po jednem kopitu ne daé vse gospodarske škode po raznih kronovinah ozdraviti, (Dobro! Dobro!) ter morajo zato razen državnega zbora sodelavati pri tem tudi deželni zbori. (Odobrenje.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 27. januarja.

V seji državnega zbora vtorek se je končala generalna debata o zakonu zoper oderuhe. Greuter in nemški profesor dr. Sax v Pragi sta se mej debato še hudo sporekla. Sax je očital Greuterju, da govori skozi okno. Greuter pa je odgovoril, da je to res, a njegovi volilci bi bili nezadovoljni samo tedaj, ako bi bil govoril za — svoj žep. Liberalce je ta krepak izraz jako vznemiril. Greuter je nadalje tudi namignil, da je Sax zato bil imenovan za rednega profesorja na praškem vseučilišču, ker je lani glasoval za vojno postavo ter priznava, da oderuhi niso samo judje, ampak tudi njih krščeni učenci.

Češki listi imajo z Dunaja poročilo, da se bode skoro pokazalo, koliko hoče vlada

skoraj da smo ga malo preveč vlekli; saj mi je še zdaj glava tako polna — teška — buda-lost, da človek nigdar ne zna, kdaj ima dovolj!“

„Da, Ned, to je slabo — marsikoga je uže potisnilo v nesrečo“, dé tujec počasi, resno kimajoč z glavo.

„V nesrečo potisnilo?“ ponavlja mladenič malo oplasen, malo nevoljen kvišku skočivši, „hudič, kaj pa imate vi in kaj hočete od mene? V nesrečo potisnilo — zdaj se spominam, da smo blaznemu Francozu zveri skupaj spustili — ha, ha, ha, ha, ha — toži naj za odškodnino, če misli, da bo kaj dobil. Prav mu je, neumnežu, kaj pa tu sem mej naseljence vozi katamunte, ko smo veseli, ako jih moremo postreljati; kar se pa tiče njegovega mežzastega gozdnega moža, no . . .“

„Ned, — to nij zver“, resno tujec reče.

„Nij zver!“ obstrmi Ned, „kaj za vruga pa je dakle?“

„Na to vprašanje si sami tako lahko od-

govorite, kakor vam morem jaz,“ odgovori malomarno tujec; „jasno pa je, da gozdni človek nij zver; ako pa katera nesrečna stvar tam zunaj v gozdu zdivja, zahtevati vsaj človeštvo in krščanska dolžnost, da jo vzamemo v svoje varstvo, in jo branimo nesreče in škode. Če pa nanje, ki nimajo orožja, da bi se branili, hujskamo divje zveri, potem sledi iz tega huda huda stvar in pravična sodnija razsodila bi na umor.“

„Pa še vruga na vrh!“ vsklikne Ned, in prestrašen pogleda tujca, dokaz, da mu je ta migljaj stvar na onej strani pokazal, na katero še dozda niti mislil nij. S početka je pa vendar htel lehkomisljeno izgovarjati se in vse od sebe odvrčati pa na druge; na to ga pa tujec prosi, naj gre ž njim. Peljal ga je v šator Francoza, kjer mu je pokazal mrtvo truplo gozdnega moža pokrito s krvavo odejo. Francoza nijsta našla doma, šel je, kakor se jima je reklo, v Courthouse.

Ko je Ned mrtvo truplo ugledal, minil ga je ves pogum, — gledal je v mislih samega sebe v obupnem položaji človeka, zatočenega zločinstva umora. Jedino možnost temu izogniti se, kazala se mu je po nasvetu odvetnika le na ta način, da se s Francozom poravna in ga pregovori, da ga ne toži. Vsi udeleževalci včerajšnjega večera so se brzo tajno skupaj sklicali in sklenili so, da gre deputacija sodnika vprašat za njegov svet.

Sodnik jim nij htel naravnost odgovoriti, — on jim nehče ukazovati; on kot sodnik ne sme uže naprej svoje razsodbe izreči o stvari, katero bode dobil v roke še le mej poroto. Ali, ako bi se bil on kaj tacega udeležil, vedel bi, da se mora s Francozom poravnati, in naj bi stalo tudi toliko, kolikor bi premogel.

Istega večera je še imel mr. Bertrand tajni razgovor z Ned Hollyjem: sodnija je svoje delo pričela, — a Francoz nij tožil, v jutro družega dne stali so uže njegovi vozovi

Čehom dati glede narodnih terjatev v šolah in uradih. Ker priznavajo, da je cela desnica v teh terjatvah s Čehi solidarna, hočemo upati, da je tudi s Slovenci solidarna in da bomo tudi mi skoro slišali, pri čem vendar smo.

Dne 25. t. m. sta imeli ogerska in hrvatska regnikolarna deputacija za združenje **Vojne Krajine** s Hrvatsko naprej vsaka svojo sejo posebe potem pa jedno skupno. Oggerska regnikolarna deputacija zahteva, naj se prizna, da ima nagodbeni zakon protislovje, če dovoljuje, da se hrvatski poslanci za ogerski sabor volijo iz poslancev hrvatskega sabora in potem kljub temu dovoljuje tudi pomnoženje števila poslancev primerno s tem, za kolikor se zveksa Hrvatska. Regnikolarni deputaciji nijsta nič sklenili.

Vnanje države.

Rusi so dobili 24. t. m. veliko zmago v srednji Aziji. Po krvavem boju so istega dne pod generalom Skobelevim z naskokom osvojili si Geog-Tepe in Densil-Tepe ter so silno veliko priplenili in sovražnikov je palo nebrojno. Tako se oficijalno javlja iz Peterburga. Zdaj Rusom nič ne brani osvojiti Merv in s tem so že sosedje Afganistanu.

Papež je v svojoročnem pismu izrazil cesarjeviču Rudolfu svoje veselje, da je avstrijski prestolni naslednik namenil si, obiskati sveto deželo.

Na danes določeni irredentovski tabor v **Rimu** se je odložil na dan 14. februarja, kakor se javlja iz laške stolice.

Turčija mora biti v silnih denarnih stiskah; poroča se namreč, da namerava v Tesaliji in Epiru pobrati davke za dve leti naprej. Umevno je, da je tamošnje prebivalstvo po tej novici preplašeno.

„P. C.“ se piše iz Pariza, da smatra **francoska** vlada predlog Turške o poslaniški konferenci v Carigradu, ki bi popravljala sklepe berlinske konference, kot žalečega vse vlasti. Ona sodi, da bi zadostovalo, da sprejmo poslanci turške predloge ter jih potem posredujejo Grški naznanijo.

Kakor je bilo soditi, da vodij **Irske** deželne lige Parnella in tovarišev porotniki ne bodo obsodili, to se je zgodilo. Dne 25. t. m. so se porotniki v Dublinu posvetovali, kako bi o Parnellu in tovariših razsodili. Ko se vrnejo v sodnijsko sobo, izjavijo sodniku, da niso mogli ničesa skleniti, in da skoraj gotovo tudi ne bodo mogli. Isto so zvečer porotniki izjavili. Sodnik je potem razpustil porotnike, ljudstvo pa je navdušeno spremilo Parnella iz sodnice.

Načrt zakona, ki se je glede Irske predložil **angleškemu** parlamentu, deli se v dva dela. Prvi del obsega določbe v obrambo življenja ter imovine, drugi del pa meji dozdano svobodo v nošnji orožja. V seji spodnje zbornice dne 25. t. m. je tedaj Gladstone predlagal, da se prvi del tega zakona najprej in popolnem dovrši in sklene. Irci so zoper njegov predlog, ter porabljajo zopet taktiko

zavlačevanja obravnavanj. Jeden Irec za drugim je vstajal in stavil kak predlog. Najprej je predsednik zbornice za to sejo izključil iz zbornice Irca Biggarja. Za tem je drug Irec predlagal, naj se debata odloži, kateri predlog je pa bil z 269 zoper 35 glasov zavržen. Irec Gray je predlagal, naj se zasedanje zbornice odloži, a je bil njegov predlog zavržen še z večjo večino. Debata o Gladstonovem predlogu se potem zopet prične, a zopet je vstal en Irec in predlagal, naj se debata odloži. Gladstone je potem izjavil, da priporoča zbornici z ozirom na taktiko Ircev, naj nadaljuje toliko časa sejo, da reši vprašanje o prioriteti zakona. Po 22 ur trajajočej seji je zbornica sprejela Gladstonov predlog.

Dopisi.

Iz Idrije 23. jan. [Izv. dop.] Ne vem se spomniti, da bi bilo v „Slovenskem Narodu“ uže kedaj kaj omenjeno o tukajšnjem pogrebem društvu sv. Jožefa, katero je zlo podobno „Marijinej bratovščini“ v Ljubljani. Naše pogrebno društvo je imelo svoj občni zbor 2. jan. v g. J. Tujčevem pivarni, v navzočnosti blizu 500 družbenikov. Predsednik g. Val. Treven je natančno razjasnil stan in delovanje društva, omenil je, da se je društvo začelo leta 1871, ter da je naš presvitli vladar takoj v začetku družbi podaril 100 gld., da se je na podlagi te izdatne podpore družbeno premoženje pričelo lepo razvijati. L. 1880. je imelo društvo rednih dohodkov 2302 gld. in 5 kr. in stroškov 1808 gld. 94 kr. Umrlo je to leto 27 družbenikov in 41 otrok. Družbenikom se plača 40 gld. ter otrokom do 15. leta starosti, ako sta oče in mati društvenika, po 5 gld. za pogreb. Skupno družbeno premoženje koncem leta znaša: Naloženega kapitala v hranilnici 6400 gld., v obrestih 1478 gld. 13 kr. v ročnej blagajnici 630 gld. 27 kr., v inventarju 569 gld. 98 kr., torej vsega skupaj 9078 gld. 38 kr.

Število družbenikov znaša 566 moških in 821 ženskih, torej skupaj 1387.

To je gotovo lep napredek v teku 10 let, ako se pomisli, da je bilo tačas mej ubogimi rudarji tudi sedem slabih let.

Želeti je, da bi se po vseh krajih mej Slovenci enake družbe ustanovile, ker za male krajcarje, katere družbenik mesečno ali pa enkrat v letu skupaj v družbeno blagajnico vplača, mine ob času britke smrti vsa skrb, od kod jemati, da bi se dragemu ranjcemu zadnja čast spodobno izkazala.

Iz Trsta 24. jan. [Izv. dop.] Nemec pravi: Am 1. April schickt man den Esel

naloženi, pripravljeni za odpotovanje, ter so le čakali, kdaj se bode odrinilo.

Opico je prejšnjega večera lepo zakopal, katamunta pa dejal iz kože, katero je pribil na jeden kovčeg, da se je sušila. A na mesto svojega malega konjiča, ki je bil denes z vrvjo pri zadnjem vozu privezan, jahal je Nedovega krasnega žrebca, katerega je tu prijahal v Francisville prav misleč, da bode zanj dobil tristo dolarjev; v praznem kovčegu katamunta pa sta ležala dva velika zavoja vidrinih in jelenovih kož.

Sicer je pa mr. Bertrand svoje vozove zopet proti izhodu obrnil, proti Memphisu, a ne proti Little Roocku. V Arkanzas nij hotel dalje prodirat. Kazalo se je, da nij preveč slabo skupčeval, kajti tiho se je namuzal, ko je gladil vrat pod njim plesočega vranca, in ko je videl, kako s temnim očesom opazuje Ned kretanje lepe živali; a to je bil zadnji gozdni mož, in družega ne bi bil mogel

zastaviti, zdelo se mu je pametneje, poiskati si olikanejših okrajev.

Uro pozneje izginil je zadnji prah naprej drdrajočih voz daleč tam na cesti, kakor tačas, ko je prišel v Francisville, in mr. Bertrand dostal je svoj prvi in zadnji poskus, vozariti po starih ameriških gozdih zverinjak.

Na ovinku Washingtonove in Sycamorske ceste pod krepkim hrastom sta Wilson in Steward dva dni pozneje nametala nad grobom „gozdnega moža“ veliko grmado, in žene v sosedstvu se še do denšnjega dne boječe ogibajo onega mesta in trdijo, da pride nazaj vsako noč prve nedelje meseca septembra duh gozdnega moža, da cvili in vabi s tem cviljenjem na ono mesto katamunte, ki se posebno onega meseca pogosto nahajajo.

Ned Holly je pa še do denes vesel, da se je tako po ceni iz one „hude dogodbe“ izmuznil.

F. H. Radoljski.

wochin man es will, morda je Garibaldi res uže tako muhast postal, da bode začel s 1. aprilom burke vganjati. Najbolji dan si je zbral ta stari sicer čestitljiv laški patrijot. Da bi mu bile razmere na Primorskem znane, gotovo bi se ne smešil, ali po nekaterih tržaških židovskih irredentih nalaganemu vzkripela je zopet kri, katero on za svobodo rad daruje. Naj le pride, gotovo ga bomo spodobno sprejeli, pri tem pa bode prilika dana, da bomo vprašali, kaj bode z našimi brati beneškimi Slovenci? Moramo le mirno gledati, kako nam veja lastnega debla umira?

Treba bode začeti terjati beneških Slovencev nazaj, kajti avstrijsko italijanske meje nijso prave. Avstrija mora delati na to, da si ustvari na jugu boljše meje, v to zahtevamo vsi Primorci in to zahtevajo interesi Avstrije.

Tržaški Slovenci smo bili lani skoro obupali da se nam je gledališče odreklo, pa letos moramo vendar pripoznati, da smo naredili politično važen korak v napredku. Delavsko podporno društvo, katero ima važno nalogo, priredilo bode 5. februarja velik ples v prvem tržaškem gledališču; „Politeama Rossetti“. Slovenci, udeležite se obilo, da pokažemo, da nas nij tako malo, kakor nas lahoni na vitez brojijo.

Vsak naj povabi svojega znanca in prijatelja, kajti le masa upliva na politično stvar. Delavsko društvo pa bode pokazalo, da ima zdravo jedro. Slovenski delavec v Trstu bode dvignil narodno zastavo kvišku, ter ukrepil živelj pravega narodnega obstanka.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 27. januarja. Dunajski kardinal nadškof Kutschker je umrl denes opoludne ob poludvanajstjej uri.

Domače stvari.

— (Novo poslopje za porotno sodišče v Ljubljani.) Justično ministerstvo je postavilo v dodatnem kreditu za l. 1881 tudi svoto 12.000 gld. za zidanje novega porotniškega poslopja v Ljubljani.

— (Iz Konjic) se poroča, da je po računu tamošnje sodnije v zadnjih treh letih bilo 78 kmetij v konjiškem okraji prodanih!

— (Idrijska narodna čitalnica) priredi v g. J. Tujčevem pivarni 2. febr. Val. Vodnikovo svečanost s sledečim programom: 1. Jenko: „Naprej“ godba. 2. A. Nedved: „Moja rožica“ moški zbor. 3. Lizinski: „Stanak“ čveterospev. 4. „Vodniku“, deklamacija, besede G. Kreka. 5. A. Hajdrih: „Jadransko morje“ moški zbor. 6. „Bob iz Kranja“ gledališna igra. 7. „Pavček“ smešni prizor. 8. Ples. Začetek ob 7¹/₂ uri zvečer. Vstopnina za ude 10 kr., za vabljenega neude 20 kr. za osebo.

— (Odbor družbe kmetijske) je v nedeljo v posebnej seji obravnaval važno vprašanje o sirarstvu na Nanosu, katero namerava tržka občina vipavska ondi ustanoviti. Po želji odborovej se je te seje udeležil tudi župan vipavski g. K. Dolenc.

— (Nove okrajno-zdravniške in živinozdravniške službe na Kranjskem.) Nj. Veličanstvo presvitli cesar je z najvišjim sklepom 2. dec. 1880. leta privolil, da se še dva c. kr. okrajna zdravnik in trije c. kr. okr. živinozdravniki za Kranjsko ustanovijo, ter da vlada za to potrebno dotacijo postavi v državni proračun za leto 1881. — Dosedaj so okrajni zdravniki oziroma zdravstveni ustanovljeni pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih razen Logatca in Kamnika, —

okrajni živinozdravniki so ustanovljeni v Postojni, Kočevju in Novem mestu; vlada pa jih namerava nastaviti menda še v Črnomlju, v Krškem in v Kranji. — Tako dobimo okrajne zdravnike zopet nazaj, kakor smo jih nekdanji imeli, dobimo pa tudi novih okrajnih živinozdravnikov.

— (Čuden samomorec.) Neki kmet s štajerskega Pohorja, Pongracij Krančan po imenu, se je tako kesal, da je jedno svojih posestev sinu izročil, da je mislil, ka ne more več živeti; zato si je mišnice ali arzenike nastrgal, zavžil ta strup in umrl.

— (Nesreča na ledu.) Dne 22. t. m. so šli trije dečki črez zamrzneno Blejsko jezero v šolo. Led pa še nij bil dosti debel. Sredi jezera se led vsem trem dečkom udere pod nogami; dva sta se še rešila, a tretji deček, Gregec Zupančič z Mlina, zginil je pod ledom.

Podpisani c. kr. notar kot sodnijski pooblaščenec zapuščine dué 19. januarja t. l. v Ljubljani umrlega dr. med. gosp. Ivana Pestotnika, vabi vse one stranke, katere so ranjkemu na zdravniškem honoraru še kaj dolžne, da se zaradi likvidacije in plačila zastalega zdravniškega honorara oglašé v osmih dnéh v njegovej pisarni v Ljubljani, v križevniških ulicah h. št. 6. (44—1)

Dr. Teodor Rudesch,
c. kr. notar kot sodnijski pooblaščenec.

Zahvala,

za katero se javno zahvaljujemo za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja pri velikej izgubi svojega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Franja Pirca,

posestnika, trgovca in fužinarja,

in izkazano mu zadnjo čast, sorodnikom, sog. fužinarjem in prijateljem, posebno zahvalo pa še izrekamo za lepe vence in prelepo ubrano milo petje tukajšnjih čitalničnih pevcev in ginljivi govor na gomili, kar nam je lajšalo naše tužno srce.

V Kropi, dne 26. januarja 1881.

Franja Pirc, **Franjo Pirc,**
soproga. sin.

Matija Pirc, Jarnej Pirc, Šimen Pirc,
bratje. (45)

Zahvala.

Vsem ónim, ki so ob bolezní in smrti predrage pokojne žene moje

Jerice

kakorkoli si bode pokazali mi svoje prijateljsko sočutje, izrekam v svojem in svojih otrok imeni presérno zahvalo.

V Ljubljani 26. januarja 1881.

(43) **Prof. Fr. Levec.**

Javljamo prežalostno vest, da je denes ob 10. uri, previden se sv. zakramenti za umirajoče, po kratkej bolezni, v 39. letu svoje starosti, umrl gospod

Franc Pirc,

posestnik, trgovec in fužinar,

ranjki se vsem znancem in prijateljem priporoča v blag spomin.

V Kropi, dne 24. januarja 1881.

(39—3) **Žalujoči ostali**

Slavnoznano pivo

iz stare priljubljene pivovarne v Mengšu se toči na občno veselje prijateljev dobrega in zdravega piva zopet v Ljubljani v gostilnicah

pri „Nr. eins“ in „pri Virantu“, in to res izvrstno, kakor zmirom.

Priporočajo tisto (34—2)

stari pivopivci pive iz Mengša.

VABILO

na

PLESNO ZABAVO,

katero napravi

mesarska družba

dne 2. svečana t. l.

v Schreinerjevej pivovarni,

sv. Petra cesta.

Svira vojaška godba.

Vstopnina za gospode 70 kr. — Gospodične in gospe so proste.

Začetek ob 7. uri zvečer.

K tej veselici uljudno vabi

(46) **ODBOR.**

Dunajska borza 27. januarja

Enotni drž. dolg v bankovih . . . 72 gld. 60 kr.

Enotni drž. dolg v srebru . . . 73 „ 75 „

Zlata renta	88	50
1860 drž. posojilo	130	50
Akcije narodne banke	822	—
Kreditne akcije	283	20
Londou	118	65
Srebro	—	—
Napol.	9	37 1/2
C. kr. cekini	5	53
Državn. marke	58	05

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežno zoper nelast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (ce izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, drve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodlom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkóczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: **Echte Maria-zeller Magentropfen** — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzéjo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—26)

Tuči.

26. januarja:

Pri **Slonu**: Radesich iz Trsta. — Schuer iz Gradca. — Taufi iz Pešte. — Rudolf iz Dunaja. — Koschel iz Rateč.

Pri **Malici**: Pressburger, Berner iz Dunaja. — Müller iz Gradca. — Drechsler, Ziegler iz Dunaja. — Kurzthaler iz Domžal.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, némajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najspesneje se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela trupla, feber, bolezni v polti, na očeh, v možjanih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo bolje in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh boleznij. Ker so oslajene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odličene z jako čestitim pismom dvornega svetnika Pitha.

Jedna škatljica s 15 pilami veča 15 kr. Osem škatljic skupaj, 120 pil, veča samo 1 gld. a. v. (574—10)

Philip Neustein
Apotheker

Svarjenje! Vsaka škatljica, ki néma firme: **Apotheke zum heiligen Leopold**, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetnih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

Lekar J. Nussbaumer-jevo

! zdravstveno vino !

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejše in neoporekljivo zdravilo, da se

kri nareja in čisti

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezni v želodci, bolezni spolskih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezni v jabolku, goltanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino !

imejoč v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za otroke in žene po hudej bolezni.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Lincu o tem fabrikatu tako-le govori:

Potrjujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nussbaumerja v Celovci dobil izvrstno in lahko prebavljivo zdravilo, katero smem vrlo priporočati. **Prof. dr. J. B. Thaler.**

Radostno potrjuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci prepatat izvrstne dobroti in vplivnosti ter v svojej lastnosti množitelj krvi in pospešujoč prebavljenje mnogo prekosi vse druge železne preparate.

(515—16) **Dr. L. Winternitz.**

Zalogo za Kranjsko ima lekar G. Piccoli v Ljubljani.